

ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE

Horné Štitáre

SPRÁVA O HODNOTENÍ
ÚPD

ECOCITIES

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE – ÚZEMNÝ PLÁN OBCE HORNÉ ŠTITÁRE

Obsah

A. Základné údaje.....	2
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	3
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia.....	5
I. Údaje o vstupoch.....	5
II. Údaje o výstupoch.....	12
C. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia.....	15
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	15
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	12
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	32
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	38
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).....	43
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia.....	47
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	48
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie.....	49
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	53
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	53
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa	53

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Horné Štitáre

2. Sídlo

Obecný úrad, Horné Štitáre č. 75, 956 03 Hajná Nová Ves

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Mgr. Martin Fulka, starosta

Obecný úrad

Horné Štitáre č. 75, 956 03 Hajná Nová Ves

tel.: 038 / 538 8121

e-mail: starosta@hornestitare.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing.arch. Karol Ďurenec

tel.: 0905 492 881

e-mail: durenec@gmail.com

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE HORNÉ ŠTITÁRE – NÁVRH

2. Územie

Kraj: Nitriansky

Okres: Topoľčany

Obec: Horné Štitáre

Katastrálne územie: Horné Štitáre

3. Dotknuté obce

- Obec Veľké Dvorany, Obecný úrad, 956 01 Veľké Dvorany č. 2
- Obec Urmince, Obecný úrad, 956 02 Urmince č. 493
- Obec Horné Obdokovce, Obecný úrad, 956 08 Horné Obdokovce č. 389
- Obec Hajná Nová Ves, Obecný úrad, 956 03 Hajná Nová Ves č. 76
- Obec Blesovce, Obecný úrad, 956 01 Blesovce č. 117

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány vyplývajúce z §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, odbor strateg. činností; odbor dopravy a pozemných komunikácií, Rázusova 2/A, 949 01 Nitra
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Okresný úrad Nitra, Odbor výstavby a bytovej politiky, Oddelenie územného plánovania, J. Vuruma 1, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Odbor opravných prostriedkov, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra

- Okresný úrad Topoľčany, Pozemkový a lesný odbor, Nám. L. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
- Okresný úrad Topoľčany, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Nám. L. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
- Okresný úrad Topoľčany, Odbor krízového riadenia, Nám. L. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
- Okresný úrad Topoľčany, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. L. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
- Krajský pamiatkový úrad v Nitre, Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Topoľčanoch, Stummerova 1856, 955 01 Topoľčany
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Topoľčany, Krušovská 1357, 955 01 Topoľčany
- Obvodný banský úrad v Prievidzi, Matice slovenskej 10, 971 73 Prievidza
- Správa CHKO Ponitrie, Samova ul. 3, 949 01 Nitra

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo v Horných Štitároch

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží mimo dosahu štátnych hraníc SR. Riešenie Územného plánu obce Horné Štitáre preto nemá žiadne cezhraničné vplyvy.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Vzhľadom k skutočnosti, že možnosti intenzifikácie existujúcej zástavby sú minimálne, je nevyhnutné vyčleniť nové plochy pre výstavbu na poľnohospodárskej pôde.

Najkvalitnejšia pôda v danom katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. sa sústreďuje v zastavanom území a jeho okolí, ktoré obklopujú zo všetkých strán. Vzhľadom k tejto skutočnosti nebolo možné vyhnúť sa návrhu záberov tejto najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Zábery najkvalitnejšej pôdy sú podľa BPEJ 0144002 a sú lokalizované v rozvojových plochách č. 2 (časť) a 6. Podľa druhu pozemku ide pri navrhovaných záberoch zväčša o ornú pôdu a záhrady.

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené kompaktné plochy, priamo nadväzujúce na zastavané územie obce, ako aj zvyškové plochy a prieluky v zastavanom území obce. Väčšina rozvojových plôch je navrhovaných v zastavanom území obce, v záhradách rodinných domov. Ide o rozvojové plochy č. 3, 4, 5, 7, 8. S výnimkou rozvojovej plochy č. 8 majú charakter väčších prieluk pre 2 - 3 rodinné domy. Okrem toho bolo vytýpaných 10 samostatných prieluk pre výstavbu 1 rodinného domu. Ďalšie rozvojové plochy časťou spadajú do zastavaného územia obce – č. 1, 2, 6. Úplne mimo zastavaného územia obce sú navrhované len rozvojové plochy č. 9 a 10.

Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 8,24 ha. Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciám nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že vynímané budú len zastavané plochy objektov a pozemky pod komunikáciami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Pre účely verejnoprospešných stavieb (ČOV, zberný dvor) je rezervovaná rozvojová plocha č. 10.

Do I. etapy sú zaradené najaktuálnejšie rozvojové priority. Ďalšie rozvojové plochy sú zaradené do II. etapy. Lokality pre výstavbu s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti vo „Výkrese vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch“.

Prehľad o štruktúre pôdneho fondu v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Lok.	Katastr.	Funkčné	Výmera	Predpok. výmera poľn. pôdy		
číslo	územie	využitie	lokality	spolu	Z toho	
			v ha	v ha	Skupina BPEJ	výmera ha
1	Horné Štitáre	bývanie	3,4500	0,5400	0147202/6.	0,54
2	Horné Štitáre	bývanie	1,8150	1,8150	0147202/6. 0144002/3.	0,9050 0,9100
3	Horné Štitáre	bývanie	0,2150	0,2150	0147202/6.	0,2150
4	Horné Štitáre	bývanie	0,2770	0,2770	0147202/6.	0,2770
5	Horné Štitáre	bývanie	0,4780	0,4780	0147202/6.	0,4780
6	Horné Štitáre	bývanie	0,5480	0,5480	0144002/3.	0,5480
7	Horné Štitáre	bývanie	0,3230	0,3230	0147202/6.	0,3230
8	Horné Štitáre	bývanie	0,9820	0,9820	0147202/6.	0,9820
9	Horné Štitáre	bývanie + rekr.	1,9180	1,9180	0144202/3.	1,9180
10	Horné Štitáre	ČOV, zb. dvor	0,4340	0,4340	0144202/3.	0,4340
prie- luky	Horné Štitáre	bývanie	0,7100	0,7100	0147202/6.	0,7100
Spolu				8,2400		

2. Voda

Požiadavky na zásobovanie pitnou vodou

V obci Horné Štitáre je vybudovaný verejný vodovod, z ktorého je zásobovaných takmer 100% domácností. Ide o skupinový vodovod (SKV) Horné Obdokovce, ktorý je súčasťou Ponitrianskeho skupinového vodovodu. Zo skupinového vodovodu Horné Obdokovce sú zásobované obce Horné Obdokovce, Čermany a Horné Štitáre. Prívod vody do obce Horné Štitáre je z obce Horné Obdokovce cez jej miestnu časť Bodok. Prívod je zabezpečený výtlačným potrubím DN150. V časti Bodok je na výtlačnom potrubí čerpacia stanica ČS-ATS 4/10-2. Rozvodné potrubie v obci je z rúr PVC DN100 a pozostáva z viacerých vetiev.

Zásobovanie nových obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná.

V rámci hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie bol vypracovaný podrobný výpočet súčasnej potreby vody pre súčasný rozsah zastavaného územia, ako aj budúcej potreby vody podľa rozsahu navrhovanej zástavby. Podľa tohto výpočtu sa ročná potreba vody zvýši z 30 543 m³ na 37 084 m³ v roku 2030 – v prípade úplného obsadenia všetkých navrhovaných nových rozvojových plôch. V nasledujúcej tabuľke je uvedená stručná rekapitulácia potreby vody.

Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m^3/r)	30 543	37 084
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	0,969	1,176
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	1,936	2,352
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	3,485	4,233

3. Suroviny

V katastrálnom území obce Horné Štitáre sa nenachádzajú ložiská vyhradených nerastov, nie sú určené chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory a nie sú ani iné záujmy, ktoré by bolo potrebné chrániť podľa banských predpisov.

Z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovinových zdrojov.

4. Energetické zdroje

Elektrická energia

Obec Horné Štitáre je zásobovaná elektrickou energiou odbočkou zo vzdušného vedenia VN 22 kV z elektrizačnej siete ZSE a. s. Z kmeňového vedenia odbočuje vonkajšie elektrické vedenie prípojkou k 2 transformačným staniciam. Prípojky sú jednostranné, bez ďalšieho zokruhovania v sieti VN. Koridory elektrických vedení VVN a ZVN riešeným územím neprechádzajú.

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce trafostanice pri ich súčasnom výkone postačovať. Navrhované riešenie počíta so zvyšovaním inštalovaného výkonu existujúcej transformačnej stanice TS 025-001. Zvýšenie výkonu transformátora na 630 kVA zabezpečí požadované napäťové pomery v elektrickej sieti aj po pripojení rozvojových plôch č. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10. Rozvojová plocha č. 6 bude zásobovaná z príľahlej transformačnej stanice TS 025-002.

Nové rozvojové plochy č. 1 a 2 budú zásobované z navrhovanej transformačnej stanice s označením TS A. Navrhovaný výkon transformátora je 250 kVA.

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pre prevádzkový objekt zberného dvora a ČOV je spotreba elektrickej energie určená na základe odhadu. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 254 kW.

Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
1, 2	35 b.j.	116
3, 4, 5, 7, 8	17 b.j.	54
6	3 b.j.	10
9	10 b.j.	32
10	–	10
prieluky	10 b.j.	32
Spolu		254

Zemný plyn

Obec Horné Štitáre je plynofikovaná. Plynofikácia bola realizovaná v roku 1996, neskôr sa plynovod rozširoval do nových ulíc. Zemným plynom je zásobovaná prostredníctvom prepojavacieho strednotlakového plynovodu DN 90 z obce Horné Obdokovce. Tento plynovod je zásobovaný z vysokotlakového plynovodu VTL DN 150 PN25 Kamanová – Veľké Ripňany, prípojkou DN 80 PN 25, ktorá je ukončená regulačnou stanicou v Horných Obdokovciach o výkone 2000 m³/h. Miestne rozvody plynu sú strednotlakové, prevádzkované na pretlaku do 300 kPa.

S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TÚV a varenie sa uvažuje v nových rozvojových plochách s obytnou funkciou. Budú zásobované z existujúcich strednotlakových plynovodov, len pre rozvojové plochy mimo zastavaného územia (č. 1, 2, 9) sa navrhujú nové strednotlakové plynovody.

Potreba zemného plynu bola vypočítaná podľa usmernení Príručky SPP pre spracovateľov generelov a štúdií plynofikácie lokalít a Technických podmienok SPP z r. 2012. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 2. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Potreba plynu bola vypočítaná pre navrhované rozvojové plochy s obytnou funkciou. Takto vypočítaný prírastok ročnej spotreby zemného plynu je 181 875 m³/rok.

Uskutočnenie investičných opatrení na zníženie energetickej spotreby pri výrobe tepla a zvyšujúci sa podiel alternatívnych palív zníži prírastok spotreby zemného plynu oproti výpočtu na základe kapacít rozvojových plôch. Predpokladaný prírastok spotreby zemného plynu preto bude predstavovať len 60 – 80% z vypočítaného maximálneho prírastku.

Výhľadovo je žiaduce, aby sa na celkovej výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne zdroje (aspoň podielom 20%). V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, napr. drevo, slama, biomasa. Uplatnením týchto zdrojov energie by došlo k adekvátnemu zníženiu spotrebovaného plynu.

Rekapitulácia maximálneho prírastku spotreby zemného plynu

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m ³ /hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m ³ /rok)
1	24 b.j.	33,6	58200
2	11 b.j.	15,4	26675
3	2 b.j.	2,8	4850
4	2 b.j.	2,8	4850
5	4 b.j.	5,6	9700
6	3 b.j.	4,2	7275
7	2 b.j.	2,8	4850
8	7 b.j.	9,8	16975
9	10 b.j.	14	24250
prieluky	10 b.j.	14	24250
Spolu		105	181875

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Horné Štitáre relatívne výhodnú polohu na ceste II. triedy č. II/514 Hlohovec – Topoľčany. Trasa cesty je vedená stredom zastavaného územia obce. V Topoľčanoch sa napája na cestu I. triedy č. I/64.

Stav cesty II. triedy II/514 na úseku zasahujúcom do riešeného územia je z hľadiska pozdĺžnych nerovností podľa údajov SSC hodnotený ako vyhovujúci, z hľadiska vyjazdených koľají je hodnotený ako dobrý. Cesta II/514 je v riešenom území upravená v kategórii C 7,5/70.

V zastavanom území obce Horné Štitáre sa z cesty II/514 odpája cesta III. triedy č. III/1736 (predtým III/5146) Horné Štitáre – Hajná Nová Ves – Krtovce. Zabezpečuje dopravné prepojenie s okolitými obcami.

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií

Miestne komunikácie tvoria zokruhovanú sieť. Kostru dopravnej siete obce Horné Štitáre tvorí prieťah cesty II. triedy zastavaným územím obce. Z južnej strany sa na túto komunikáciu napájajú okruhy miestnych komunikácií rôznej hierarchie. Nezokruhované sú len kratšie úseky ciest. Viaceré miestne komunikácie, najmä v staršej zástavbe, majú nedostatočné šírkové parametre a nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu.

V hodnotenej ÚPD sa navrhuje existujúce miestne komunikácie funkčnej triedy a upokojené komunikácie sa dobudovať, resp. upravovať v príslušných kategóriách, ak to umožňujú priestorové pomery.

Existujúce miestne komunikácie funkčnej triedy C3 sa dobudujú, resp. upravujú v kategóriách MO 7/30, MOK 6/30, pokiaľ to umožňujú priestorové pomery. Ostatné komunikácie funkčnej triedy D1 predstavujú len kratšie úseky, ktoré budú prebudované v

kategórii MOU 5/20, v stiesnených podmienkach je výnimočne prípustná kategória MOU 4/10.

Pre dopravnú obsluhu najväčších nových rozvojových plôch je potrebné vybudovať nové miestne komunikácie. Rozvojová plocha č. 1 už má vymedzené koridory pre komunikácie v existujúcom členení na pozemky. Ide o dve miestne komunikácie funkčnej triedy C3 a jednu upokojenú komunikáciu. Na existujúci dopravný systém budú napojené vyústením na cestu II/514. Navrhuje sa ešte prepojenie ďalšou komunikáciou funkčnej triedy C3 na existujúcu komunikáciu pri potoku, ktorú je potrebné rozšíriť na parametre funkčnej triedy C3, kategórie MO 6/30.

Rozvojová plocha č. 2 bude obsluhovaná predĺžením existujúcej miestnej komunikácie v trase poľnej cesty. Komunikácia sa navrhuje vo funkčnej triede C3, v kategórii MO 6/30. Na konci komunikácie sa navrhuje otočisko.

Nová miestna komunikácia funkčnej triedy C3, v kategórii MO 6/30 sa navrhuje v rozvojovej ploche č. 9, s predĺžením až do rozvojovej plochy č. 10.

Ostatné rozvojové plochy č. 3, 4, 5, 6, 7, 8 a prieluky je možné dopravne obslúžiť existujúcimi miestnymi komunikáciami, resp. v prípade rozvojovej plochy č. 6 priamo z cesty III. triedy.

Nespevnenými komunikáciami – poľnými cestami sú dopravne obsluhované celky ornej pôdy v rámci katastrálneho územia. Účelová komunikácia do obce Horné Obdokovce sa má rozšíriť v parametroch P4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami a so spevneným povrchom. Súčasne sa navrhuje ako trasa pre cyklistickú dopravu. Ostatné poľné cesty sa navrhujú rekonštruovať v parametroch P3,5/30, resp. P3,0/30.

Celkový prehľad navrhovaných komunikácií podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Rozvojová plocha č.	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka komunikácie v m
1	C3 – MO 6/30	302
	C3 – MO 6/30	128
	D1 – MOU	+ rozšírenie exist. úseku dĺ. 88 m 106
2	C3 – MO 6/30	278 + otočisko + rozšírenie exist. úseku dĺ. 43 m
9	C3 – MO 6/30	282

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu nemotoristických komunikácií

Chodník je vybudovaný pozdĺž prieťahu cesty č. II/514 zastavaným územím. Chodníky sú aj pozdĺž niektorých významnejších miestnych komunikácií. Šírkové parametre a stav chodníkov sú vyhovujúce, s výnimkou niekoľkých kratších úsekov, kde je potrebné uskutočniť ich rekonštrukciu. V hodnotenej ÚPD sa ďalej navrhuje dobudovanie chodníkov v zastavanom území obce pozdĺž miestnych komunikácií funkčnej triedy C2 a

rozšírenie chodníka na šírku min. 2 m. Ide o existujúci chodník v dĺžke 358 m, ktorý sa predĺži o úsek v dĺžke 60 m.

V nových rozvojových plochách – obytných uliciach sa navrhuje vybudovať aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž všetkých navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C3.

Samostatné cyklistické chodníky v riešenom území nie sú vybudované, ani tu nie sú vyznačené cyklistické trasy. V hodnotenej ÚPD sa navrhuje vybudovanie cyklistickej trasy v trase existujúcej poľnej cesty do Horných Obdokoviec, vyúsťujúcej v časti Bodok. Ďalej sa navrhuje vyznačenie cyklotrasy po ceste III. triedy do obce Hajná Nová Ves. Samostatná cyklotrasa sa navrhuje aj pri ceste II. triedy.

Nároky na zariadenia cestnej dopravy

Plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centrálnej časti obce – pri kultúrnom dome s obecným úradom, pri predajni potravín, bytovom dome a zariadení sociálnych služieb. Odstavné plochy sú tiež pri cintoríne. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory komunikácií – rozšírenia asfaltovej plochy vozovky, prípadne zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe.

V hodnotenej ÚPD sa navrhuje dobudovanie plôch statickej dopravy (parkoviska) pri cintoríne. Parkoviská bude ďalej potrebné budovať pre potreby prípadných nových zariadení občianskej vybavenosti a nových bytových domov. Ich lokalizácia sa predpokladá v centrálnej zóne obce.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Nepredpokladá sa vznik žiadnych veľkých ani stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Nenavrhujú sa žiadne nové plochy pre výrobné prevádzky. V obytnom území obce a jeho navrhovanom rozšírení je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov a stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity drobného výrobu. Uvedené opatrenia predstavujú účinnú prevenciu znečisťovania ovzdušia zápachom a škodlivými látkami.

2. Voda

Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd

Obec Horné Štitáre nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu ani čistiareň odpadových vôd. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump rodinných domov, zariadení občianskej vybavenosti a výroby a sú likvidované individuálne vlastníkami jednotlivých nehnuteľností. Absencia kanalizácie ohrozuje stav povrchových i podzemných vôd a tým výrazne zhoršuje životné podmienky obyvateľstva. Zachovanie nevyhovujúceho súčasného stavu predstavuje nulový variant.

V obci Horné Štitáre sa navrhuje vybudovanie splaškovej kanalizácie pre odkanalizovanie objektov v existujúcej zástavbe i navrhovaných uliciach. Kanalizačný systém sa navrhuje ako gravitačná kanalizácia. Gravitačné stoky budú vybudované z rúr PVC DN 300. Sú navrhnuté ako vetvový systém. Potrubie splaškovej kanalizácie bude v existujúcich a navrhovaných uliciach umiestnené pod vozovkou; na uliciach s väčšou šírkou je možné umiestnenie do zeleného pásu. Kanalizačné prípojky k jednotlivým producentom budú z potrubia PVC DN 150 mm.

Podľa hodnotenej ÚPD budú splaškové vody čistené v navrhovanej čistiarni odpadových vôd na južnom okraji obce, v najnižšie položenom bode. Pre tento účel sa navrhuje rozvojovú plochu č. 7. Recipientom vyčistených splaškových vôd bude Perkovský potok. Alternatívne je možné riešenie čistenia odpadových vôd v spoločnej ČOV v rámci aglomerácie.

Návrhové množstvo splaškových odpadových vôd bolo vypočítané odvodením z výpočtu potreby pitnej vody. Za predpokladu úplného obsadenia všetkých nových rozvojových plôch novou výstavbou, navrhovaných v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii, bude ku koncu návrhového obdobia územnoplánovacej dokumentácie (r. 2030) ročné množstvo splaškových vôd predstavovať 37 084 m³.

Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r)	37 084
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	1,527
Max. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \max}$ (l/s)	2,470
Min. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \min}$ (l/s)	0,706

3. Odpady

V obci Horné Štitáre je zavedený triedený zber odpadu. Drobný stavebný odpad sa zabezpečuje zberom do veľkých kontajnerov. Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa realizuje na regionálnu skládku odpadu.

V návrhu územného plánu obce je pre zberný dvor a kompostovisko (spolu s ČOV) vymedzená rozvojová plocha č. 10. Ďalej sú v návrhu zahrnuté odporúčania rozširovať separovaný zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce, okresu a kraja. Odporúča aj v navrhovaných uliciach rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu.

Rastom počtu obyvateľov v území v zmysle riešenia navrhovaného v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii do konca návrhového obdobia (t.j. do roku 2030) dôjde aj k nárastu potenciálnej produkcie komunálneho odpadu. V prípade súčasne navrhovaného opatrenia zvýšenia podielu zhodnocovaného odpadu by sa množstvo ďalej nezhodnocovaného (skládkovaného) odpadu nezvýšilo.

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území bývalú skládku odpadu v blízkosti cintorína. Skládku bola odvezená, nie však rekultivovaná. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia medzi opatreniami na zlepšenie kvality životného prostredia navrhuje okrem iného „uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie divokých skládok“.

4. Hluk a vibrácie

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Navrhované riešenie územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá zvýšenie záťaže hlukom ani vibráciami.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

V riešenom území nie sú známe zdroje žiarenia. Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – celé riešené územie je zaradené do oblasti so stredným radónovým rizikom. Návrh územnoplánovacej dokumentácie preto stanovuje podmienku „pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia – a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podlažia“.

Podľa mapy seizmických oblastí na území SR je riešené územie zaradené do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6° MSK-64. V blízkom okolí neboli doteraz zistené žiadne znaky nestability územia v prirodzenom stave, preto je územie možno hodnotiť ako stabilné s pomerne nízkym rizikom seizmickej aktivity.

Navrhované riešenie hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá vznik nových zdrojov žiarenia.

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu územia riešeného územného plánu obce Horné Štitáre relevantné.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé a má výmeru 568,4 ha. Hustota osídlenia dosahuje 90 obyvateľov na km², čo je len mierne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²).

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Veľké Dvorany, k.ú. Blesovce – na severe
- k.ú. Urmince – na východe
- k.ú. Horné Obdokovce – na juhu
- k.ú. Hajná Nová Ves – na západe

Hranice katastrálneho územia prechádzajú poľnohospodárskou pôdou bez zreteľných ohraničujúcich prvkov, len na niekoľkých úsekoch hranicu tvorí líniová zeleň.

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Zastavané územie je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Obec Horné Štitáre leží v Nitrianskej sprašovej pahorkatine na hornom toku Perkovského potoka. Pozdĺžne úvalinami rozčlenené chrbty tvoria mladotretihorné usadeniny pokryté sprašou. Celé katastrálne územie je úplne odlesnené a intenzívne poľnohospodársky využívané.

Reliéf je málo členitý, pahorkatinový, s nadmorskou výškou v rozmedzí od 188 do 226 m n.m. Najnižšiu výšku dosahuje pri sútoku Perkovského potoka a potoka Bodok (na juhovýchodnom okraji k.ú. Horné Štitáre), najvyššiu na severozápadnom okraji k.ú. v lokalite Briežky. Stred obce je vo výške 199 m.n.m.

Riešené územie náleží z orografického hľadiska do geomorfologického celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska pahorkatina, časti Bojnianska pahorkatina. Jej mierne zvlnený povrch vytvára sústava paralelných chrbtov striedajúcich sa s eróznymi dolinami. Výškové denivelizácie v danom území dosahujú približne 30 m.

Na geologickej stavbe širšieho okolia obce sa podieľajú viaceré geotektonické jednotky – tatridy, mezozoické komplexy a terciérna výplň výbežkov Podunajskej panvy. Tento predkvartérny podklad je miestami prikrytý sedimentmi štvrtohôr.

Tektonické štruktúry ovplyvňujúce morfológický ráz územia vznikli až za neogénnej vrásnivej periódy. Zo stratigrafického hľadiska patria najstaršie horniny nachádzajúce sa v podloží Nitrianskej pahorkatiny paleozoiku. Z litologického hľadiska ide o biotitické granodiority, pegmatity a granity, ako i metamorfované horniny a to ruly, svory a fility, patriace tatridnému kryštaliniku. Nad kryštalinikom leží viac ako 200 m mocné súvrstvie mezozoika, ktoré bolo na základe litologickej charakteristiky a ich postupnosti priradené k tatriku, a to k tribečskej sérii. Spodný trias je zastúpený súvrstvom kremitých pieskovcov až zlepcov s hrúbkou 15 m, nad ktorými je uložená vrstva werfénских bridlíc rovnakej mocnosti. Stredný trias tvorí asi 90 m mocné súvrstvie gutensteinských vápencov, dolomitov a raumsanských dolomitov. Paleogén zastúpený borovským súvrstvom karbonatických brekcií dosahuje mocnosť viac ako 100 m. Najmocnejšie súvrstvie predstavuje komplex neogénnych sedimentov s celkovou hrúbkou cca 1500 m. Najstarší stupeň bádén je z litologického hľadiska tvorený vrstvami aleuritov a drobnozrnných až hrubozrnných pieskovcov. Nadložný sarmat je zastúpený vrstvami ílov, jemno až strednozrnných pieskovcov a zlepcov. Panón tvoria vápnité íly až ílovce, piesčité aleurity a jemnozrnné pieskovce. Podobný litologický vývoj má i pont, ktorý leží v jeho nadloží. Najvrchnejší stupeň neogénu dák, je tvorený súvrstvom vápnitých ílov, pieskov a rozpadavých pieskovcov. Najmladším stratigrafickým celkom, ktorý súvisle pokrýva staršie útvary, sú kvartérne sedimenty. V pahorkatinnej časti územia je kvartér vo vývoji sprasí a sprasových hĺn.

Podľa inžiniersko geologickej rajonizácie patrí predmetné územie do regiónu neogénnych tektonických vkleslín.

2. Klimatické pomery

Podľa klimaticko-geografického členenia celé riešené územie spadá do teplej oblasti, do okrsku T4 teplého, mierne suchého, s miernou zimou. Teplá oblasť je charakteristická počtom letných dní 50 a viac s teplotou vzduchu nad 25 °C a viac. V okrsku T4 sú priemerné januárové teploty vyššie ako – 3 °C.

Priemerná ročná teplota dosahuje 10,1 °C. Priemerná teplota vzduchu v júli je 19,9 °C. Najchladnejším mesiacom je január s teplotou – 2,9 °C.

Podľa množstva úhrnu zrážok patrí riešené územie do mierne suchej klímy. Z ročného chodu priemernej relatívnej vlhkosti je zrejmé, že najväčšia hodnota je dosahovaná v zimných mesiacoch, najnižšia v letných mesiacoch. Priemerná ročná hodnota vlhkosti sa pohybuje okolo 76 %. Priemerné ročné zrážky dosahujú 607 mm.

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú orografické pomery, expozícia terénu, jeho oslnenie. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. V

širšom okolí veterné pomery ovplyvňuje Nitrianska pahorkatina a okolité pohoria Tribeč a Považský Inovec. Charakteristická je premenlivá cirkulácia vzduchu, pričom najväčšiu početnosť výskytu majú vetry severného smeru. Územie je pomerne dobre prevetrávané.

Oblačnosť je v rozmedzí 50 – 60 %. Najmenšia je v auguste, júli a septembri a najväčšia v decembri, januári a novembri. Územie je v zóne s priemerným počtom do 50 dní so snehovou pokrývkou, s priemernou mocnosťou snehovej pokrývky 8-9 cm.

Priemerné mesačné teploty v °C – stanica Topoľčany

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
10,1	-2,9	1,3	4,6	11,5	13,8	18,1	19,9	20,2	15,1	11,6	5,4	1,0

Zdroj: SHMÚ

Priemerné mesačné zrážky v mm – stanica Topoľčany

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
607	37	37	40	36	63	72	77	61	40	48	51	45

Zdroj: SHMÚ

Priemerná rýchlosť vetra v m/s – stanica Topoľčany

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	1,1	1,4	1,4	1,3	1,3	1,0	1,3	1,3	1,2	1,0	1,3	1,1

Zdroj: SHMÚ

Početnosť smerov vetra – stanica Topoľčany

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezv.
57	119	82	53	67	82	60	114	366

Zdroj: SHMÚ

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

Z hľadiska čistoty ovzdušia patrí okres Topoľčany medzi menej postihnuté okresy v rámci Nitrianskeho kraja. V okrese je evidovaných viac ako 250 zdrojov znečistenia ovzdušia, z toho viac ako 20 veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia. Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo od 90. rokov k výraznému poklesu emisií. Dôvodom tohto vývoja bol útlm priemyslu, jeho ekologizácia a plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov v obci a okolitých sídlach. V posledných rokoch oživením priemyselnej výroby dochádza k opätovnému rastu emisií. Na ovzdušie okresu Topoľčany má okrem vlastných zdrojov vplyv i dosah najväčšieho znečisťovateľa ovzdušia v okrese Prievidza – Elektráreň Nováky, ktorá je najväčším producentom emisií SO₂ v SR. Prieniku emisií na územie okresu Topoľčany napomáhajú klimaticko-geografické pomery. V obci Horné Štitáre sa nenachádzajú žiadne stredné ani veľké zdroje znečisťovania ovzdušia.

Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Topolčany podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2011	17,441	3,321	123,737	37,906	22,729
2012	21,253	2,731	186,710	49,408	23,790
2013	25,418	5,874	192,159	54,314	30,309
2014	29,844	5,722	180,918	40,206	27,539
2015	29,314	4,757	177,912	37,354	24,686

Zdroj: NEIS

4. Vodné pomery

Hydrologické pomery

Z hydrologického hľadiska spadá riešené územie do povodia rieky Nitry. Je odvodňované Perkovským potokom, ktorý je ľavostranným prítokom Radošinky. Celková dĺžka Perkovského potoka je 20,7 km. Pramení v Bojnianskej pahorkatine severne od obce Horné Štitáre v nadmorskej výške okolo 215 m n. m. V pramennej oblasti preteká Kobyho dolinou, následne napája vodné nádrže Horné Štitáre a Bodok. Potom napája ďalšiu vodnú nádrž Horné Obdokovce, preteká územím tzv. Čermianskeho močiara a vzápätí napája vodnú nádrž Hruboňovo. Ústi do Radošinky pri obci Zbehy v nadmorskej výške 142 m n. m.

V k.ú. Horné Štitáre, resp. na jeho katastrálnych hraniciach v južnej časti pramení tok Bodok a ďalšie bezmenné toky. Sú prítokmi Perkovského potoka, do ktorého sa vlievajú v k.ú. Horné Obdokovce.

Vodné stavy tokov a ich prietoky kolíšu v priebehu roka v závislosti od klimatických pomeroch. V dlhodobom priemere sú najvyššie vodné stavy a prietoky dosahované v mesiacoch február a marec v čase topenia snehov a minimá v septembri a októbri. Vzhľadom k skutočnosti, že v riešenom území pramenia, sú prietoky na týchto tokoch minimálne a v suchších obdobiach sú takmer bez vody.

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, je Perkovský potok (číslo hydrologického poradia 4-21-12-049) zaradený do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydrogeologické pomery

Podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska patrí riešené územie do hydrogeologického rajónu NQ 071 – neogén Nitrianskej pahorkatiny.

Podzemné vody neogénnych sedimentov sú viazané na polohy pieskov, pieskovcov, štrkov a zlepcov, v miestach kde je ich podložie tvorené málo priepustnými sedimentmi neogénu. Ich hladina sa pohybuje v hĺbkach 8 - 12 m pod terénom vo vrcholovej časti pahorkov a v hĺbkach 1 - 4 m na ich svahoch. Smer prúdenia podzemnej vody je k miestnym eróznym bázam, ktoré predstavujú miestne toky. Kvartérne sedimenty územia tvorené deluviálnymi hlinami a sprašovými hlinami majú nízku hydrogeologickú hodnotu a nevytvárajú podmienky k akumulácii a cirkulácii väčšieho množstva podzemných vôd.

Z kvartérnych sedimentov územia sú najzvodnenejšie aluviálne náplavy Perkovského potoka, ktoré svojou dobrou pórovou priepustnosťou vytvárajú vhodné podmienky k akumulácii a cirkulácii väčšieho množstva podzemných vôd. Podzemná voda aluviálnych náplavov sa viaže na polohy štrkov, štrkopieskov a pieskov, miestami zahlinených, ktorých

mocnosť sa pohybuje do 8 m. V nich vytvára súvislý vodný horizont s voľnou, resp. čiastočne napätou hladinou v hĺbke 2 – 4 m pod terénom.

V riešenom území sa nenachádzajú zdroje termálnych ani minerálnych vôd. V okrese je evidovaných 8 minerálnych prameňov – Norovce (2), Prašice, Tesáre, Tvrdomestice (2), Jacovce, Topoľčany.

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Kvalita povrchovej vody vo vodných tokoch je závislá na prietoku a je nepriaznivo ovplyvňovaná nelegálne vypúšťanými odpadovými splaškovými vodami z domácností, dažďových kanalizácií, ako aj vyplavovanými zložkami z pesticídov a zložkami z priemyselných a organických hnojív. Podrobné údaje o kvalite vody v Perkovskom potoku nie sú k dispozícii.

Kvalita podzemnej vody je značne závislá na hĺbke horizontu, pričom s hĺbkou dochádza k zvyšovaniu celkovej mineralizácie. V znečistení podzemných vôd sa odráža aj znečistenie povrchových vôd a pôdy predovšetkým v dôsledku mimoriadne intenzívnej poľnohospodárskej výroby.

5. Pôdne pomery

Z hľadiska pôdných typov sú v riešenom území vyvinuté dva typy pôd. Pozdĺž vodných tokov (Perkovského potoka) sa vyvinuli úzke pásy fluvizemí. Na sprašovej pahorkatine vznikli hnedozeme. Na kvartérnom podklade zastúpenom sprašami vznikli hnedozeme, stredne ťažké – hlinité s pomerne vysokým obsahom uhličitánov okolo 10-15 %. Charakteristické je ich zrnitostné zloženie s viac ako 40% hrubého prachu a viac ako 50% celkového prachu a menej ako 20% piesku. Pôdna reakcia je neutrálna až alkalická.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu na poľnohospodárskej pôde poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu BPEJ):

- fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké) – 0111002/3.
- hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké – 0144002/3., 0144202/3.
- regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach, so zmytým profilom hnedozeme, stredne ťažké, v komplexe prevládajú regozeme – 0147202/6., 0147402/6.

Kvalita pôdy a ohrozujúce faktory

Najkvalitnejšie pôdy v katastrálnom území Horné Štitáre sú zaradené podľa BPEJ do 3. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov. Na časti ornej pôdy sú vybudované hydromelioračné opatrenia (závlahy).

Vodná erózia lokálne postihuje strmšie svahy úvalín so sklonom nad 5°, ktoré sú využívané ako orná pôda a preto sú nedostatočne chránené vegetáciou. Zosuvy ani svahové poruchy sa v riešenom území nevyskytujú.

Pri úplnej absencii vegetácie zriedkavo dochádza k veternej erózii pôd na Nitrianskej pahorkatine. Keďže v území prevládajú stredne ťažké pôdy, je vo všeobecnosti pôsobenie veternej erózie nevýrazné.

Znečistenie pôdy v dotknutom území nebolo zisťované. Potenciálnym zdrojom znečistenia je poľnohospodárska výroba, hnojenie organickými a chemickými hnojivami a chemická ochrana rastlín.

6. Fauna, flóra

Z hľadiska fytogeografického členenia (Atlas krajiny 2002) sa riešené územie nachádza v oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu europanónskej xerothermnej flóry (Europannonicum) okresu Podunajská nížina.

Podľa zoografického členenia (Atlas krajiny 2002) patrí do provincie Vnútrokarpatské znížieniny, Panónskej oblasti (Panonikum), juhoslovenského obvodu s dunajským okrskom lužným (Podunajská nížina) alebo pahorkatinovým (Podunajská pahorkatina).

Lesná vegetácia

Potenciálnou prirodzenou vegetáciou, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, sú nasledovné základné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- dubové a cerovo-dubové lesy (*Qc – Quercetum petraeae cerris*) – v riešenom území táto jednotka pokrýva vrcholové časti pahorkatiny. Patria sem spoločenstvá listnatých lesov, ktoré vytvára najmä dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*).
- Nížinné hygrofilné dubovo-hrabové lesy (*Cr – Querco-robori-Carpinetum*, syn. *Farxino pannonici-Carpinetum*) – pokrýva svahy pahorkatiny. Jednotka je charakteristická spoločenstvami drevín a rastlín: dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), brest hrabolistý (*Ulmus minor*), zob vtáčí obyčajný (*Ligustrum vulagre*), chochlačka dutá (*Corydalis cava*), fialka podivuhodná (*Viola mirabilis*).
- jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek – tvrdé lužné lesy (*U – Ulmenion*) – nachádzajú sa pozdĺž Perkovského potoka. V stromovej vrstve sa uplatňujú najmä tvrdé lužné dreviny s bohatým a druhovo pestrým bylinným porastom - brest hrabolistý (*Ulmus minor*), brest väzový (*Ulmus laevis*), dub letný (*Quercus robur*), baza čierna (*Sambucus nigra*), cesnak medvedí (*Allium ursinum*), veternica iskerníkovitá (*Anemone Ranunculoides*).

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy boli úplne nahradené ornou pôdou. Jediná plocha lužného lesa sa nachádza na južnom okraji katastrálneho územia, pri vodnej nádrži Bodok.

Lesné plochy majú výmeru len 1,23 ha, t.j. 0,22 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia sa nachádza na poľnohospodárskej pôde, kde sú jej funkcie nenahradiťelné – krajinotvorná, refugiálna (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochranná, mikroklimatická, pufracia, hydrická, atď. Ide hlavne o rozptýlenú nelesnú drevinovú vegetáciu pozdĺž medzí a poľných ciest a v danom území aj v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Líniový doprovod vodným tokom dokumentujú typické dreviny lužných lesov ako sú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha (*Padus avium*). Stromoradia pozdĺž ciest tvoria agát biely (*Robinia pseudoaccacia*), orech kráľovský (*Juglans regia*), čerešňa vtáčia (*Prunus avium*). V rámci krovinnej etáže je častá ruža šípková (*Rosa canina*), drien obyčajný (*Cornus mas*), baza čierna (*Sambucus nigra*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*).

Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci trvalých trávnych porastov.

Trvalé trávne porasty

Spoločenstvá stepného typu sa v riešenom území vyskytujú len na malých plochách pozdĺž vodných tokov. Trvalé trávne porasty majú výmeru len 0,45 ha.

Orná pôda

Orná pôda má dominantný podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy, ako aj na celkovej výmere katastrálneho územia. Práve agroecénózy na ornej pôde, ktoré sú v danom území plošne najrozsiahlejšie, ukazujú najnižšiu ekologickú hodnotu.

Orná pôda má výmeru 488,4 ha, t.j. 85,93 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Trvalé kultúry

V k.ú. Horné Štitáre sa podľa stavu z KN nachádzajú plochy ovocných sádov a chmeľníc – spolu 15,24 ha (2,68 %). Rozsiahly ovocný sad bol nedávno založený aj na ornej pôde.

Sídelná vegetácia

Neudržiavaná drevinová a krovinová vegetácia sa v zastavanom území nachádza najmä pozdĺž potoka, na zvyškových plochách. Drobné plochy verejnej zelene sa nachádzajú len pri potoku a sú zaradené medzi nezastavateľné plochy. Ďalšiu plochu zelene v zastavanom území predstavuje areál cintorína. Drevinová skladba výsadby verejnej zelene je rôznorodá

– tvorí ju breza, agát, lipa, topoľ, okrasné a ovocné dreviny, menej vhodná je výsadba ihličnatých drevín – tuja, smrek, borovica, smrekovec.

Väčšina sídelnej vegetácie pripadá na vegetáciu úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. V drevinovej skladbe dominujú ovocné dreviny. Záhrady majú celkovú výmeru 20,4 ha, t.j. 3,6 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie obce Horné Štitáre

Druh pozemku	výmera v m ²
orná pôda	4884400
chmeľnice	140840
vinice	0
záhrady	203776
ovocné sady	11431
trvalé trávne porasty	4532
lesné pozemky	12328
vodné plochy	54910
zastavané plochy a nádvoria	298317
ostatné plochy	73226
spolu – k.ú.	5683760

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk

Živočíšstvo

Rozmanitosť fauny riešeného územia obmedzuje faktor úplného odlesnenia krajiny. V riešenom území a v jeho užšom zázemí sa nachádzajú tieto základné typy biotopov a na ne viazané zoocenózy:

- polia – charakteristickým druhom cicavcov polí a lúk je zajac poľný, syseľ obyčajný, chrček poľný
- biotopy ľudských sídel – predstavujú synantropné druhy a druhy so širokou ekologickou valenciou. Z vtákov je to drozd čierny, vrabec domový, sýkorka bielolíca a ďalšie. Z cicavcov je to krt obyčajný, myš domová, potkan hnedý, jež obyčajný východoeurópsky

7. Krajina

Štruktúra krajinného obrazu, scenéria

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

Z historického hľadiska sa riešené územie nachádza v oblasti s dlhodobou roľníckou tradíciou. Pôvodná štruktúra polí a drevinovej vegetácie so sieťou poľných ciest však bola v nedávnej minulosti porušená kolektivizáciou a sceľovaním pozemkov do veľkoplošných oráčín. Krajina je až na sprievodnú vegetáciu tokov zbavená pôvodného vegetačného krytu a človekom je dlhodobo obhospodarovaná a pretváraná, čím stratila svoju prirodzenú mozaikovitosť.

V krajinnej štruktúre Nitrianskej pahorkatiny prevažujú horizontálne prvky (polia, dopravné koridory). Modelácia terénu je typická pre pahorkatinné prostredie – terén je mierne zvlnený, vytvára údolia a nevýrazné chrbty. Územie je zbrázdené údolnými nivami potokov. Ide o úzke nivy tokov s brehovými porastmi v rôznych vývinových štádiách sprievodnej vegetácie. V riešenom území je morfológicky najvýraznejšia Kobyho dolina, vytvorená Perkovským potokom. Krajina sa javí pre pozorovateľa ako otvorená. V širšom okolí je dobre viditeľná silueta pohoria Považský Inovec s masívom vrchu Marhát (749 m.n.m.) s rozhľadňou. Zreteľná je aj silueta protiľahlého pohoria Tribeč.

Prevládajúcim krajinným prvkom v okolí obce Horné Štitáre je teda poľnohospodárska pôda v podobe veľkoblokových honov – lánov. Ide o monotónny prvok s nízkou estetickou hodnotou, taktiež jeho krajinnostabilizačná hodnota je nízka.

Pozitívnymi prvkami scenérie krajiny sú ojedinele sa vyskytujúce prvky líniovej a rozptýlenej zelene v krajine – vetrolamy, stromoradia, remízky, brehové porasty tokov. Tieto prvky majú v danom území prevažne líniový priestorový prejav – prvky viazané na vodný tok a poľné cesty. Významnú krajinársku funkciu plní vodná nádrž. V rámci zastavaného územia obce medzi harmonicky pôsobiace prvky scenérie krajiny možno zaradiť plochy väčších záhrad a záhumienkov na okrajoch zastavaného územia obce.

Z hľadiska interpretácie vnímania krajiny podľa prítomnosti jednotlivých krajinných prvkov súčasnej krajinnej štruktúry možno väčšinu územia zaradiť do kategórie neutrálne pôsobiacich prvkov (orná pôda bez vegetácie, vidiecka zástavba). Zastúpenie rušivo pôsobiacich prvkov je minimálne. Riešeným územím prechádzajú len nadzemné elektrické vedenia 22 kV. Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety technických zariadení.

Ekologická stabilita a ekologická významnosť

Oblasť Nitrianskej pahorkatiny patrí k najviac zmeneným územiám s výraznou prevahou orných pôd a minimálnym zastúpením pôvodných ekosystémov. Ako ekologicky významné segmenty však možno definovať aj poloprírodné alebo umelovytvorené prvky, na ktoré sa môžu viazať ekostabilizačné funkcie:

- vodné toky – Perkovský potok a drobné vodné toky, vrátane brehových porastov a sprievodnej nelesnej vegetácie
- vodné plochy – vodná nádrž Horné Štitáre s brehovými porastmi
- plochy väčších záhrad a záhumienkov na okrajoch zastavaného územia obce
- línie nelesnej drevinovej vegetácie – pozdĺž poľných ciest a hraníc pôdnych celkov

- plocha vyhradenej zelene – cintorína

8. Chránené územia, ich ochranné pásma a územný systém ekologickej stability

Chránené územia

Riešené územie sa nachádza mimo súvislej sústavy chránených území Natura 2000 – nezasahuje do navrhovaných vtáčích území, ani území európskeho významu. Nezasahujú sem žiadne územia ochrany prírody. V celom katastrálnom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Nie sú tu evidované významné mokrade ani chránené stromy.

Z hľadiska záujmov ochrany prírody má významnú rolu brehový porast Perkovského potoka v severnej časti katastrálneho územia, v rámci ktorého sú evidované fragmenty prioritného biotopu európskeho významu Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy.

Žiadne nové chránené územia sa nenavrhujú na vyhlásenie.

Územný systém ekologickej stability

Štrukturálnymi prvkami územného systému ekologickej stability (ÚSES) sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja bol prevzatý návrh dvoch potenciálnych biokoridorov regionálneho významu:

- RBk Hajná Nová Ves – Taricová – potenciálny terestrický biokoridor regionálneho významu je navrhnutý po severnej hranici k.ú. Horné Štitáre (optimalizovaná trasa podľa ÚPN regiónu, ktorá vedie mimo hraníc pôdnych celkov a kolmo na výrazné chrbty pahorkatiny). Nakoľko na mieste potenciálneho biokoridoru je v súčasnosti len orná pôda bez akejkoľvek drevinovej vegetácie, navrhuje sa vysadiť pás líniovej zelene s nárazníkovým pásom trvalého trávneho porastu. Biokoridor bude prepájať potenciálne biocentrum regionálneho významu RBc Hajná Nová Ves s RBk Bodok – Malé Dvorany a MBc Taricová.
- RBk Bodok – Malé Dvorany – biokoridor regionálneho významu vedie po hraniciach katastrálneho územia (s k.ú. Horné Obdokovce a s k.ú. Urmince). Južná časť biokoridoru kopíruje tok Bodok. Je v súčasnosti v zásade funkčná, lesný porast

je však len z jednej strany toku Bodok (v k.ú. Horné Obdokovce). Potrebné je dobudovať pás trvalého trávneho porastu s drevinovou vegetáciou v k.ú. Horné Štitáre. Severná časť potenciálneho biokoridoru nad prameňom toku Bodok je v súčasnosti tvorená len ornou pôdou, je preto potrebné vysadiť pás líniovej zelene s nárazníkovým pásom trvalého trávneho porastu. Biokoridor bude ďalej pokračovať severným smerom až do k.ú. Malé Dvorany. Na hranici k.ú. Horné Štitáre a k.ú. Veľké Dvorany je na tomto biokoridore navrhnuté biocentrum miestneho významu MBc Taricová. Stresovým faktorom je križovanie cesty II/514.

Podľa ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja sa v riešenom území nenachádza žiadne biocentrum nadregionálneho ani regionálneho významu.

Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biocentra miestneho významu:

- MBc Kobyho dolina – biocentrum miestneho významu sa navrhuje na mieste rozsiahlejších brehových porastov v pramennej časti Perkovského potoka. Jadro biocentra tvoria fragmenty prioritného biotopu európskeho významu Ls1.1 Vřbovo-topoľové nízinné lužné lesy. Plocha trvalých trávnych porastov a drevinovej vegetácie sa navrhuje rozšíriť až po potenciálny biokoridor regionálneho významu RBk Hajná Nová Ves – Taricová.
- MBc Vodná nádrž Horné Štitáre – funkciu biocentra bude plniť existujúca vodná nádrž s dobre vyvinutým brehovým porastom.
- MBc Bodok – biocentrum miestneho významu bude tvoriť existujúca vodná nádrž Bodok, spolu s brehovými porastmi a pomerne rozsiahlym lesom v k.ú. Horné Obdokovce. Do riešeného územia (k.ú. Horné Štitáre) zasahuje len malou plochou lesného porastu.
- MBc Taricová – biocentrum miestneho významu sa navrhuje na križovaní biokoridorov regionálneho významu RBk Hajná Nová Ves – Taricová a RBk Bodok – Malé Dvorany. Biocentrum vznikne výsadbou lesného porastu na ornej pôde, od ktorej bude oddelený pásom trvalého trávneho porastu. Plocha biocentra bude 3 ha.
- MBc Kalníky – biocentrum miestneho významu sa navrhuje na ploche lesného porastu v k.ú. Horné Obdokovce (MBc Dvanásťka), v pramennej oblasti drobných vodných tokov, ktoré budú mať funkciu interakčných prvkov líniového charakteru. Biocentrum sa navrhuje rozšíriť do k.ú. Horné Štitáre čiastočným zalesnením ťažko prístupného cípu ornej pôdy.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku musí byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu, inak nemôže plniť funkciu biokoridoru.

Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledujúce biokoridory miestneho významu:

- MBk Perkovský potok – kombinovaný terestricko-hydrický biokoridor miestneho významu. Brehové porasty a sprievodná vegetácia sú dostatočne vyvinuté len v časti Kobyho doliny, kde sa navrhuje biocentrum miestneho významu. Potrebne je dobudovanie nárazníkového pásu trvalých trávnych porastov s krovinovou vegetáciou. Stresovým faktorom je prechod zastavaným územím obce, kde je potrebné ponechať pás ochrannej verejnej zelene.
- MBk Chotárna medza – terestrický biokoridor sa navrhuje viesť na západnej hranici riešeného územia (hranica s k.ú. Horné Obdokovce), v eróznej ryhe medzi biocentrami MBc Záhorčie a Rbc Považský Inovec. Biokoridor je potrebné vybudovať na ornej pôde výsadbou líniovej zelene s dostatočnou šírkou. Biokoridor bude prepájať biocentrá Rbc Hajná Nová Ves s MBc Kalník. Stresovým faktorom je križovanie cesty II/514.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tlmieť negatívne pôsobenie devastčných činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nízkou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou.

Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované prvky plošného a líniového charakteru:

- sprievodná vegetácia poľných ciest, líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde na hraniciach pôdnych celkov, vrátane navrhovanej líniovej zelene
- plochy verejnej zelene a záhumienkov v zastavanom území obce
- vegetácia na cintoríne

9. Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Horné Štitáre ešte v 19. storočí patrili medzi veľmi malé obce. Neskôr v 20. - 40. rokoch 20. storočia zaznamenala miestna populácia značný rast, ktorý bol vystriedaný dlhým obdobím stagnácie.

V sledovanom období rokov 2001 – 2014 počet obyvateľov obce Horné Štitáre najprv mierne klesal a minimum dosiahol v roku 2006. V nasledujúcich rokoch počet obyvateľov obce kontinuálne stúpa, pričom medziročný rast počtu obyvateľov bol zaznamenaný v každom jednom roku. K 31. 12. 2015 dosiahla miestna populácia maximum v sledovanom období: 523 obyvateľov. Od roku 2006 tak došlo k významnému nárastu o 73 obyvateľov.

Populačný rast z posledných rokov generujú výlučne migračné pohyby. V období rokov 2007 – 2015 sa do obce prisťahovalo 176 obyvateľov, odsťahovalo sa len 49 obyvateľov, t.j. počet prisťahovaných bol 3,6 násobne vyšší ako počet odsťahovaných. Obec by mohla aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najvýraznejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť. Ide však hlavne o výsledok aktívnej rozvojovej politiky obce, ktorá bola v prítiahnutí nových obyvateľov úspešnejšia ako okolité obce s výhodnejšou polohou.

Naopak, prirodzený pohyb obyvateľstva sa vyznačuje prirodzeným úbytkom. V sledovanom období ani v jednom roku nebol dosiahnutý prirodzený prírastok. Spolu sa v období 2007 – 2015 narodilo 43 obyvateľov, zomrelo 77 obyvateľov. Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredo európskom priestore.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	261
1890	248
1910	299
1930	384
1948	509
1970	593
1980	592
1991	441
2001	456
2011	491

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	2001	2011
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	781	829
z toho muži	388	409
z toho ženy	393	420
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	137	151
Počet obyvateľov v produktívnom veku	482	561
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	162	117

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, 2011

Vývoj počtu narodených, zosnulých, prihlásených a odhlásených v r. 2007-2015

Rok	narodení	zosnulí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2007	3	6	17	4	+10	450
2008	5	8	20	3	+14	464
2009	5	8	19	6	+10	474
2010	6	11	15	3	+7	481
2011	5	7	17	7	+8	487
2012	7	7	9	1	+8	495
2013	5	13	19	5	+6	501
2014	4	6	28	13	+13	509
2015	3	11	32	7	+17	523
Spolu	43	77	176	49		

Zdroj: ŠÚSR

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2001 dosahoval veľmi nepriaznivú hodnotu – 48, do roku 2011 sa výrazne zvýšil až na úroveň 82. K tomu čiastočne prispelo zvýšenie veku odchodu do dôchodku. Podľa všeobecnej interpretácie však až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda stále o regresívny typ populácie.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejavuje aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby.

V budúcnosti predpokladáme ďalšie posilňovanie rozvojových impulzov z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou. Tieto predpoklady obec Horné Štitáre spĺňa. Extrapoláciou doterajšieho trendu sa do roku 2030 prognózuje nárast počtu obyvateľov v dôsledku pozitívnej migračnej bilancie na 600 - 650 obyvateľov. Na tento predpokladaný cieľový stav je dimenzovaná aj návrhová kapacita rozšírenia obytného územia.

Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, dosahu hospodárskeho vývoja a jeho dosahu na investičnú aktivitu súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry. Pristahovanie mladších vekových skupín vo fertilnom veku by pre obec malo pozitívny prínos z hľadiska omladenia populácie a zvýšenia jej reprodukčnej vitality.

Skladba obyvateľov podľa národnosti, vierovyznania

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne. Slovenskú národnosť podľa údajov z roku 2001 malo 98,8 % obyvateľov. Iné národnosti nie sú významnejšie zastúpené.

Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	rómska	česká	maďarská	nezistená
	485	2	1	1	2

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva tiež homogénna. 90,6% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Podiel obyvateľov bez vyznania a s nezisteným vyznaním predstavuje 7,3%.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	evanjelická cirkev a.v.	iné	bez vyznania	nezistené
	445	8	2	16	20

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Ekonomická aktivita obyvateľov

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov je len 44,8%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v sekundárnom a terciárnom sektore. Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 väčšina obyvateľov pracovala v terciárnom sektore (služby) – 106 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 95 obyvateľov. Mimoriadne nízky je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo) – 10 obyvateľov.

Vo verejnom sektore pracovalo 263 obyvateľov, v súkromnom sektore 296 obyvateľov. V obci je len malý počet pracovných príležitostí. Zo zamestnanej zložky ekonomicky aktívneho obyvateľstva časť odchádza za prácou najmä do Topoľčian a Nitry, v menšej miere aj do iných miest. Za prácou odchádzalo 188 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 85,5% (SODB 2011). Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	220
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	44,8
- pracujúci (okrem dôchodcov)	186
- pracujúci dôchodcovia	4
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	13
- nezamestnaní	27
- študenti	25
- osoby v domácnosti	12
- dôchodcovia	140
- príjemcovia kapitál. príjmov	0
- iná a nezistená	7

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické lokality

Na území obce Horné Štitáre sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Nachádzajú sa tu však viaceré architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami:

- kaplnka – rodinná hrobka, postavená v roku 1839 na cintoríne – jednolodová barokovo-klasicistická stavba, s polygonálnym uzáverom presbytéria. V roku 1967 bol ku kaplnke pristavaný nový objekt kostola Božského srdca Ježišovho
- prícestná socha Panny Márie z roku 1695, na cintoríne
- prícestná socha Panny Márie s Ježišom z pol. 19. storočia, pri odbočke do Hajnej Novej Vsi
- zvonica (zvon) z roku 1908

V zastavanom území obce sa nachádzajú evidované archeologické lokality – v záhrade rodinného domu č. 106 (paleolit) a v ďalšej polohe z obdobia neolitu. Vzhľadom na existenciu tejto archeologickej lokality je možný výskyt ďalších archeologických lokalít v riešenom území.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe sa ani nepredpokladajú. Nenachádzajú sa tu žiadne významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

V dotknutom území sa nevyskytujú iné zdroje znečistenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

V riešenom území sa vyskytujú environmentálne problémy, ktoré je možné rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi. Funkčnosť biokoridorov a biocentier ohrozujú strety so stresovými faktormi – líniovými stavbami technickej a dopravnej infraštruktúry – najmä s cestou II. triedy II/514. Plošným ohrozením funkčnosti existujúcich i potenciálnych (navrhovaných) prvkov ÚSES je mimoriadne intenzívna poľnohospodárska výroba v ich bezprostrednom okolí.
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov – ohrozenie kvality pôdy a vodných zdrojov v dôsledku znečistenia vznikajúceho pri poľnohospodárskej výrobe, používaní poľných hnojísk. Ohrozením biologickej diverzity je drevinová skladba, v ktorej sa presadzujú nevhodné a invázne dreviny, hlavne agát biely (*Robinia pseudoaccacia*).
- problémy ohrozenia ekologickej stability územia – rozsiahle pôdne celky poľnohospodárskej pôdy v južnej časti riešeného územia, obrábanej veľkoplošne ako orná pôda a bez prítomnosti plôch nelesnej drevinovej vegetácie sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.
- problémy ohrozenia životného prostredia – týkajú sa predovšetkým obytného územia obce a kontaktných polôh. Ohrozujúcim faktorom je vznik drobných smetísk, zaburinených alebo devastovaných plôch v zastavanom území a v jeho bezprostrednom okolí. Najvýznamnejším ohrozujúcim faktorom sú netesné žumpy a úniky splaškových vôd, resp. ich zámerné vypúšťanie do potoka, nakoľko tu nie je vybudovaná splašková kanalizácia.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce Horné Štitáre nezahŕňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov najmä v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry s identifikovanými nepriamymi vplyvmi:

- návrh dobudovania a rekonštrukcie chodníkov pre chodcov v zastavanom území obce pozdĺž ciest II. a III. triedy, ako aj pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií funkčnej triedy C3
- návrh rozšírenia ciest II. triedy a III. triedy
- návrh vybudovania cyklistických trás
- návrh výstavby kanalizácie v obci, vrátane čistiarne odpadových vôd pre zlepšenie hygienických podmienok a zvýšenie komfortu obyvateľov
- návrh výstavby vodovodu v nových rozvojových plochách, zokruhovania vetiev vodovodu, čím sa zvýši spoľahlivosť zásobovania pitnou vodou
- navrhovaná plynifikácia nových rozvojových plôch

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2030 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje zvýšenie počtu obyvateľov na 635, zo súčasnej úrovne 523 obyvateľov.

Vzhľadom k pozitívnej migračnej bilancii obce možno tento predpoklad, ako aj návrh nových plôch pre výstavbu rodinných domov, považovať za opodstatnený. V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Nárast miestnej populácie však bude mierny a postupný a neohrozí tradičnú vidiecku komunitu.

Rozvojové plochy vymedzené v návrhu územného plánu obce (vrátane prieluky) majú celkovú kapacitu 75 bytových jednotiek.

Rekapitulácia prírastku bytového fondu podľa rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etapa
1	24	I.
2	11	I.
3	2	I.
4	2	I.
5	4	I.
6	3	II.
7	2	I.
8	7	II.
9	10	II.
prieluky	10	I.

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etapa
Spolu	75	

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť aj v stanovení presných regulatívov pre výrobné aktivity v zastavanom území, ktoré predídu potenciálnym negatívnym vplyvom na obytné územie a budú garantovať kvalitu životného prostredia. V obytnom území je povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – remeselné prevádzky do 150 m² zastavanej plochy a v centrálnej zóne obce sú povolené len existujúce výrobné prevádzky, do ukončenia úplnej funkčnej transformácie tohto územia na polyfunkčné centrum. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat a jeho navrhovanom rozšírení. Regulačné podmienky pripúšťajú drobnochov do 0,5 VDJ (veľkej dobytovej jednotky) v obytnom území B1, t.j. v zástavbe rodinných domov. V zmiešanom území Z1 – v centrálnej zóne obce drobnochov nie je povolený. Ide o pozitívny nepriamy vplyv nielen na ovzdušie, ale aj vo vzťahu k obyvateľstvu.

Viaceré navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov pozdĺž cesty II. a cesty III. triedy v zastavanom území bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Návrh postupnej funkčnej transformácie výrobnno-skladových areálov v centre obce na polyfunkčnú centrálnu zónu obce prinesie zveľadenie prostredia nielen z urbanisticko-architektonického hľadiska, ale i rozšírenie ponuky obchodu a služieb.

Napokon, kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené rovnomerne počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových obytných objektov, ako aj líniových stavieb technickej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

Nulový variant znamená konzervovanie súčasného stavu a znižovanie konkurencieschopnosti územia. Je v rozpore s tendenciou populačného prírastku, zaznamenávaného v obci v posledných rokoch.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

Geodynamické javy typu zosuvov sa v riešenom území nenachádzajú, z tohto dôvodu sa žiadne vplyvy nemožno predpokladať.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyvolá žiadne priame ani nepriame vplyvy tohto druhu.

4. Vplyvy na ovzdušie

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou všetkých nových rozvojových lokalít pre bytovú výstavbu. Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny priamy vplyv.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia. V obytnom území je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – remeselné prevádzky do 150 m² zastavanej plochy a v centrálnej zóne obce sú povolené len existujúce výrobné prevádzky, do ukončenia úplnej funkčnej transformácie tohto územia na polyfunkčné centrum. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat a jeho navrhovanom rozšírení. Regulačné podmienky pripúšťajú drobnochov do 0,5 VDJ (veľkej dobytčej jednotky) v obytnom území B1, t.j. v zástavbe rodinných domov. V zmiešanom území Z1 – v centrálnej zóne obce drobnochov nie je povolený. Stanovením uvedených regulatívov sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území.

Keďže obec leží vo vrcholovej časti pahorkatiny, zastavané územie obce ani jeho navrhované rozšírenie nie je ohrozované povodňami pri zvýšenom prietoku v Perkovskom potoku ani svahovými vodami zo svahov okolitej pahorkatiny.

Špecifické krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny sú obsiahnuté v rámci koncepcie starostlivosti o životné prostredie (v kap. 2.13 hodnotenej ÚPD). Odporúča sa napr. realizovať vodozadržné úpravy na drobných vodných tokoch.

Ďalšie navrhované opatrenia významnou mierou prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh výstavby splaškovej kanalizácie v celej obci, s čistením odpadových vôd. Ide o pozitívny priamy vplyv na vodné pomery.

6. Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov (orba po vrstevnici, zvýšenie podielu viacročných krmovín a ozimín na ornej pôde a zvýšenie podielu bezorbového obrábania pôdy), ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách atď. Táto skupina opatrení predstavuje priame pozitívne vplyvy na pôdu.

Za nepriamy vplyv na pôdu možno považovať záber pôdy. Podľa druhu pozemku ide zväčša o ornú pôdu a záhrady. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Väčšina rozvojových plôch je navrhovaných v zastavanom území obce, v záhradách rodinných domov. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 8,24 ha, z toho na zastavanom území obce pripadá 4,14 ha. Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že vynímané budú len zastavané plochy objektov a pozemky pod komunikáciami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Zábery lesných pozemkov sa nenavrhujú. Rozsah záberov poľnohospodárskej pôdy je presne vyčíslený v kapitole I.1, v časti B. tejto správy o hodnotení.

V prípade nulového variantu vplyvy na pôdu nie je možné presne zhodnotiť. Zábery poľnohospodárskej pôdy by zrejme neboli nulové, ale uskutočňovali by sa na základe individuálnych návrhov stavebníkov, bez koncepčného podkladu.

7. Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy

Navrhované riešenie rešpektuje prioritný biotop európskeho významu Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy - brehový porast Perkovského potoka v severnej časti katastrálneho územia. Na mieste biotopu, ani v jeho blízkosti sa nenavrhujú žiadne stavebné aktivity. Biotop je súčasťou navrhovaného biocentra miestneho významu MBc Kobyho dolina.

Návrhom nových prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) – 5 miestnych biocentier a 2 miestnych biokoridorov dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Na tieto funkcie sú navrhované ekologicky významné segmenty krajiny.

Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia. Ekostabilizačné opatrenia sú uvedené aj v kap. IV tejto správy.

Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby, čo možno považovať za nepriamy vplyv.

8. Vplyvy na krajinu

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obvode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje pôdorys sídla voči okolitej krajine. Odporúča sa dostatočná štruktúrna členitosť a druhová rôznorodosť líniovej zelene.

Krajinný obraz mierne pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Navrhovaný rozvoj nebude mať dopady na časti krajiny, ktoré sú z krajinoestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie.

Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových lokalitách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Na rozdiel od návrhov investičných projektov, potenciálne dopady stanovených regulatívov klasifikujeme ako pozitívny nepriamy vplyv.

9. Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES

Nakoľko sa v k.ú. Horné Štitáre nenachádzajú žiadne chránené územia, konštatujeme nulové vplyvy na chránené územia.

V územnoplánovacej dokumentácii sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier nie je navrhovaná nová výstavba.

Pri umiestňovaní novej zástavby, najmä plôch pre bývanie, boli zohľadnené pásma hygienickej ochrany, resp. ochranné pásma existujúcich stavieb a činností, ktoré predstavujú zóny ich vplyvu na prostredie:

- ochranné pásmo cintorína
- ochranné pásmo navrhovanej čistiarne odpadových vôd
- ochranné pásma vodných tokov
- ochranné pásmo lesa
- ochranné pásma líniových technických stavieb – vymedzené ochranné pásma majú elektrické vedenia vysokého napätia, elektrické stanice, vodovodné a kanalizačné potrubia
- ochranné pásma ciest II. triedy a III. triedy

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská

Územnoplánovacia dokumentácia nemá priamy vplyv na kultúrno-historické pamiatky a archeologické náleziská. Vytvára však predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva. Zdôrazňuje, že v častiach obce so zachovanou pôvodnou zástavbou by

urbanistická mierka nových objektov i prestavieb mala vychádzať zo štruktúry pôvodnej zástavby, rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov.

Za účelom udržania pôvodného vidieckeho charakteru zástavby sa stanovuje záväzný regulatív maximálnej výšky zástavby. Dve nadzemné podlažia sú povolené v celom obytnom území a vo výrobnom území. Tri nadzemné podlažia sú prípustné v centrálnej zóne obce. V rekreačnom území sa budovanie trvalých stavieb predpokladá len výnimočne a ich výškový limit je jedno nadzemné podlažie.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu obce Horné Štitáre nevyvolá žiadne vplyvy tohto druhu.

12. Iné vplyvy

Žiadne iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Horné Štitáre neboli zistené.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 5. Najvyššej bodovej hodnote (5) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1.-12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa ani v jednej kategórii nepredpokladajú významnejšie vplyvy, t.j. vplyvy s bodovým hodnotením 3–5. Všetky predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 alebo 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi, nakoľko prevažujú nepriame vplyvy. Nasledovné hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačný odhad.

Súhrnné hodnotenie očakávaných vplyvov na životné prostredie podľa významnosti

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na obyvateľstvo	pozitívny nepriamy	2
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	0
Vplyvy na klimatické pomery	-	0
Vplyvy na ovzdušie	pozitívny priamy	1
	pozitívny nepriamy	0-1

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na vodné pomery	pozitívny priamy	2
Vplyvy na pôdu	pozitívny priamy	1
	negatívny nepriamy	1
Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy	pozitívny priamy	1
Vplyvy na krajinu	priamy vplyv	1
	pozitívny nepriamy	0-1
Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES	pozitívny priamy	1
	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
Iné vplyvy	-	0

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie však boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, a to najmä:

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Opatrenia na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb sú súčasťou záväzných regulatívov územného plánu obce Horné Štitáre, kde sú vymedzené aj verejnoprospešné stavby. Účelom väčšiny navrhovaných opatrení je eliminovať súčasné environmentálne problémy. Nakoľko sa v riešenom území nepredpokladá lokalizácia zámerov s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, nie sú kompenzačné opatrenia vo väčšom rozsahu nutné. Všetky navrhované zámery sú naplánované mimo prvkov územného systému ekologickej stability a mimo území navrhovaných na ochranu.

Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva:

1. V oblasti environmentálnej infraštruktúry

- vybudovanie splaškovej kanalizácie, vrátane nových rozvojových plôch
- napojenie navrhovanej splaškovej kanalizácie na systém čistenia odpadových vôd
- návrh napojenia nových rozvojových plôch na verejný vodovod
- návrh napojenia nových rozvojových plôch na plynovod pre zásobovanie zemným plynom

2. V oblasti dopravnej infraštruktúry

- návrh rekonštrukcie cesty II. triedy v požadovanom šírkovom usporiadaní: v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50 a vo funkčnej triede B2 a v kategórii C 9,5/70 mimo zastavaného územia
- návrh rekonštrukcie cesty III. triedy v požadovanom šírkovom usporiadaní: v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia
- návrh dobudovania a rekonštrukcie chodníkov pre chodcov v zastavanom území obce pozdĺž ciest II. a III. triedy, ako aj pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií funkčnej triedy C3
- návrh vybudovania cyklistických trás

3. Vybrané ekostabilizačné opatrenia

- zachovanie a vytvorenie nárazníkových pásov funkčných brehových porastov pozdĺž vodných tokov
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a vyhýbať sa vysádzaniu lesných monokultúr
- preferovať miestne pôvodné druhy drevín v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- v zastavanom území dokomponovať výsadbu zelene z miestne pôvodných druhov drevín

- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s §7b zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 24/2003 Z.z.
- udržiavať existujúcu líniovú zeleň a založiť novú líniovú zeleň s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách
- rešpektovať tradičné krajinárske štruktúry v kontakte so zastavaným územím obce – vodný tok so sprievodnou vegetáciou
- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability
- výsadba / revitalizácia líniovej stromovej a krovinovej vegetácie v trase navrhovaných biokoridorov
- obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky systému ekologickej stability
- dodržiavať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku
- optimalizácia agrotechnických postupov – orba po vrstevnici, zvýšenie podielu viacročných krmovín a ozimín na ornej pôde a zvýšenie podielu bezorbového obrábania pôdy
- realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch
- udržiavať existujúcu líniovú zeleň a založiť novú líniovú zeleň s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách
- zachovať, resp. založiť brehové spoločenstvá vodných tokov za účelom eliminácie bezprostredného kontaktu vodných tokov s poľnohospodárskou pôdou a zastavaným územím obce
- obmedzenie používania chemických prostriedkov používaných v rastlinnej výrobe
- zabezpečiť odizolovanie poľných hnojísk
- výsadba pásu alebo línie izolačnej zelene na rozhraní zastavaného územia a ornej pôdy
- posilniť a revitalizovať zeleň pozdĺž účelových komunikácií a poľných ciest
- zvýšiť podiel zhodnocovaného odpadu v zmysle cieľov programu odpadového hospodárstva obce a kraja
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie a rekultiváciu prípadných divokých skládok
- vybudovať zariadenie na zber triedeného odpadu (zberný dvor)
- netolerovať v území zaburinené plochy – ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; landom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť

- posilnenie ekologickej osvedy medzi obyvatelmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia – napr. organizovanie brigád a akcií skrášľovania obce
- vybudovanie splaškovej kanalizácie v obci s čistením odpadových vôd
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu
- úprava zelených pásov a predzáhradiek pozdĺž miestnych komunikácií v zastavanom území obce
- doplnenie vegetácie pre kompozičné a estetické dotvorenie verejných priestranstiev formou parkovej úpravy, osobitne centrálnej zóny obce
- výsadba aspoň jednostrannej líniovej zelene na existujúcich i navrhovaných hlavných uliciach
- revitalizácia zelene na cintoríne – výrub prestarnutých drevín, výsadba nových drevín
- postupné nahradenie alergénnych drevín vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- postupné nahradenie kompozične a krajinársky nevhodných drevín v zastavanom území obce (najmä ihličnatých drevín) okrasnými listnatými drevinami
- rešpektovať tradičné krajinárske štruktúry v kontakte so zastavaným územím obce – lúky a pasienky, záhumienky, vodné toky so sprievodnou vegetáciou

Viacere z uvedených opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, opatrenia proti vodnej erózii, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska posúdenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredia je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pod pojmom kritérium rozumieme ľubovoľnú charakteristiku, ktorá je z hľadiska dopadu na životné prostredie relevantná.

Váha (dôležitosť) jednotlivých kritérií v prípade posudzovania hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebola stanovená. Zvolené kritériá boli zoskupené do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá:
 - ochrana ekologicky významných segmentov krajiny
 - kvalita a úroveň ochrany prírodných zdrojov – ovzdušia, vody, pôdy
 - prispôsobenie koncepcie rozvoja krajinným a topografickým podmienkam
 - ekologická stabilita územia a vytvorenie funkčného územného systému ekologickej stability
 - integrácia prírodných prvkov v zastavanom území
 - dostupnosť a rozsah verejnej zelene
 - optimalizácia urbanistických štruktúr z hľadiska mikroklimatických podmienok
 - využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- socio-ekonomické kritériá
 - bezpečnosť dopravy
 - implementácia udržateľných druhov dopravy
 - podiel obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu
 - pokrytie územia verejnou dopravou
 - počet pracovných miest
 - dostupnosť základnej občianskej vybavenosti
 - príležitosti pre rekreačno-športové aktivity
 - rešpektovanie historického dedičstva a hodnôt reprezentujúcich kultúrnu kontinuitu a identitu
- technicko-ekonomické kritériá
 - realizovateľnosť koncepcie – väzba na konkrétne investičné zámery
 - efektívnosť riešenia technickej infraštruktúry
 - efektívnosť dopravnej siete
 - hustota obyvateľov v zastavanom území

Uvedené kritériá reflektujú princípy udržateľného rozvoja sídelných štruktúr – princípy Ecocity, ktoré boli čiastkovými výstupmi rovnomenného výskumného projektu.

2. Porovnanie variantov

Obec Horné Štitáre spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, preto podľa § 21 ods. 2 stavebného zákona variantný koncept netreba spracovať a spracúva sa invariantný návrh územného plánu obce. Rozlíšený je preto len samotný návrh (návrhový variant) a nulový variant.

Nulový variant (variant „0“) predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia – katastrálneho územia obce Horné Štitáre v rozsahu dnešného zastavaného územia obce. Je tiež ekvivalentom stavu bez platného územného plánu. To by pre obec znamenalo, že nebude mať dokument s právnou záväznosťou, ktorý by koncepčne usmerňoval a koordinoval činnosti na území obce a účinne zamedzil environmentálne neprijateľné zámery a činnosti. Rozvoj v obci by sa nezastavil, ale jeho rizikom by bola nekonceptnosť a vznik funkčno-prevádzkových kolízií.

Ďalší variant predstavuje samotný návrh riešenia - variant „1“ (návrhový variant). Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prináša návrh miestneho územného systému ekologickej stability a ďalších ekostabilizačných opatrení pre celé katastrálne územie obce. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

V hodnotenej ÚPD sa prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina nových rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, zaraďuje do obytného územia. V súčasnosti sa pripravuje výstavba v rozvojovej ploche č. 1 a niekoľko objektov je tu už rozostavaných. Výstavba sa pripravuje aj v rozvojovej ploche č. 2. Na južnom okraji obce sa navrhuje pokračovať vo výstavbe menším obytným súborom v rozsahu rozvojovej plochy č. 9. Územie v ochrannom pásme navrhovanej čistiarne odpadových vôd je potrebné ponechať bez zástavby. Bude mať charakter zeleného izolačného pásu, kde je v nadväznosti na existujúci športový areál prípadne možné situovať aj športovo-rekreačné aktivity pre obyvateľov súboru.

Ďalšie rozvojové plochy, navrhované na výstavbu rodinných domov, sú lokalizované výlučne v existujúcom zastavanom území obce. V prípade rozvojových plôch č. 3, 4, 5, 7, 8 ide o kompletizáciu druhej strany zástavby pozdĺž existujúcich komunikácií. Výstavbou v záhradách však dôjde k zníženiu výmery záhrad, preto sa predpokladá, že na novú výstavbu sa využije maximálne polovica takýchto záhrad. Výhľadovo sa odporúča využiť na výstavbu rodinných domov aj väčšie záhrady na severnom a západnom okraji obce, v hraniciach jej zastavaného územia.

Okrem nových rozvojových plôch bolo v existujúcej obytnej zástavbe identifikovaných 10 voľných prieluk, vhodných na zástavbu. Prieluky sú rozptýlené v jednotlivých uliciach obce.

Pri vymedzení nových rozvojových plôch bol sledovaný zámer zachovať a ďalej podporiť kompaktný pôdorys obce. K tomuto cieľu prispel návrh rozvojovej plochy č. 6 na južnom okraji obce a tiež návrh rozvojových plôch č. 1 a 2 na východnom okraji obce. Koncepčným zámerom bolo organicky začleniť hlavnú dominantu obce (kaplnku) do urbanistickej štruktúry sídla.

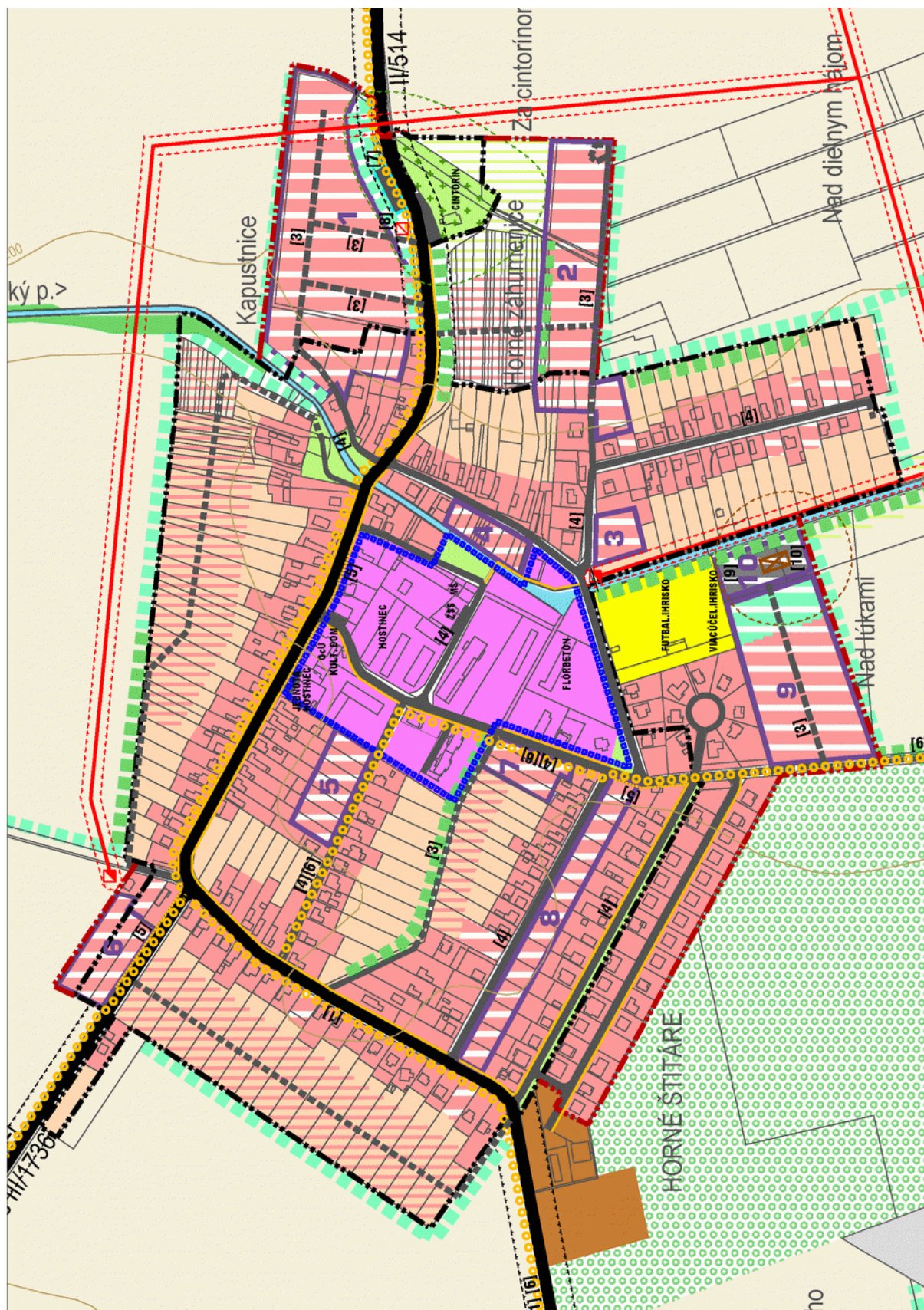
Z hľadiska občianskej vybavenosti sa predpokladá, že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu a rozširovať trhový priestor pre vznik ďalších služieb a zariadení maloobchodu. Nové zariadenia občianskej vybavenosti celooobecného významu hodnotená ÚPD odporúča lokalizovať predovšetkým do centrálnej zóny obce, ktorú vymedzuje v grafickej časti. Toto územie má najväčší potenciál transformácie na polyfunkčné (zmiešané) územie a súčasne je dobre dostupné pre všetkých obyvateľov obce. Transformácia sa predpokladá hlavne v prípade výrobnoskladových prevádzok - na podnikateľské aktivity v segmente služieb a obchodu.

Nové plochy pre výrobné funkcie nie sú v hodnotenej ÚPD navrhované. Regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu, však umožňujú lokalizáciu drobných remeselnovo-výrobných prevádzok bez rušivých vplyvov aj v rámci obytného územia. Do výrobného územia sa zaraďuje len navrhovaná plocha pre čistiareň odpadových vôd a zberný dvor – v rozsahu rozvojovej plochy č. 10 (na južnom okraji obce pri potoku).

Návrh územného plánu obce Horné Štitáre navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete (vrátane splaškovej kanalizácie), vybudovanie nových miestnych komunikácií a chodníkov, ako aj rekonštrukcia existujúcich ciest a chodníkov a v neposlednom rade aj vybudovanie cyklistickej trasy pozdĺž cesty II/514, ako aj do Horných Obdokoviec a opačným smerom do Hajnej Novej Vsi.

Riešenie návrhového variantu rešpektuje limity prírodného charakteru - topografické pomery, vodné toky, prvky ÚSES. Taktiež rešpektuje nadradené dopravné vybavenie (cesty II. a III. triedy) a ich ochranné pásma.

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

Výrez z komplexného výkresu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území, publikované napr. na internetových portáloch (katasterportál, Enviroportál, pôdny portál, SHMÚ) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Ďalšími východiskovými podkladmi boli plánovacie dokumenty spracované na rôznych hierarchických úrovniach a projektové a iné dokumentácie týkajúce sa riešeného územia:

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv
- Krajinnoekologický plán obce Horné Štitáre, 2016
- Národná stratégia rozvoja cyklickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Horné Štitáre www.hornestitare.sk
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Prieskumy a rozboru na územný plán obce Horné Štitáre, 2016
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Topoľčany, 1994
- Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2015 až 2017
- Správa o stave životného prostredia SR v roku 2013, MŽP SR a SAŽP, 2014
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, 2014
- Územný plán obce Veľké Ripňany
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Aurex, 2012, v znení zmien a doplnkov č. 1

Významným syntetickým podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie, ako aj tejto správy o hodnotení, boli výstupy predchádzajúcich etáp tvorby územnoplánovacej dokumentácie – najmä krajinnoekologického plánu obce Horné Štitáre, ktorý analyzoval stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Samotné hodnotenie – výber hodnotiacich kritérií a stanovenie spôsobu hodnotenia bolo uskutočnené s použitím rôznych metódik, ktoré prezentujú aktuálne výsledky výskumu v danej oblasti, publikované v zborníkoch a odborných prácach.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní tejto správy vyplynuli zo skutočnosti, že pre hodnotené územie chýbajú určité konkrétne údaje charakterizujúce stav zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie – chýbajú výsledky konkrétnych meraní kvality a stavu ovzdušia, povrchových vôd, podzemných vôd, pôdy, hluku atď.

Ďalšie neurčitosti môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi / parametrami.

Na rozdiel od posudzovania vplyvov činností na základe konkrétnych investičných zámerov (EIA) preto v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii ešte nie je možné presne určiť, aké konkrétne činnosti zo spektra prípustného funkčného využitia sa v rámci jednotlivých funkčných plôch, resp. regulačných blokov a krajinnoeekologických komplexov budú v skutočnosti realizovať.

Uvedené nedostatky a neurčitosti však nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie územnoplánovacej dokumentácie boli v tejto správe o hodnotení zohľadňované.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územné plány vo všeobecnosti predstavujú účinný nástroj pre koncepčné usmerňovanie rozvoja územia obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Súčasný systém územného plánovania garantuje dodržiavanie týchto princípov vďaka integrovaným nástrojom krajinnoekologického plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Už v zadaní na spracovanie územného plánu obce Horné Štitáre a aj v ďalšej etape, pri príprave návrhu, bol deklarovaný cieľ, aby rozvoj obce efektívne zhodnocoval prírodné, ľudské, finančné a kultúrne zdroje, pri zachovaní zdravého životného prostredia. Dôvodom obstarania územnoplánovacej dokumentácie je stanovenie regulatívov pre harmonický rozvoj obce v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a pre zachovanie identity obce.

V hodnotenej ÚPD sa prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina nových rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, zaraďuje do obytného územia. V súčasnosti sa pripravuje výstavba v rozvojovej ploche č. 1 a niekoľko objektov je tu už rozostavaných. Výstavba sa pripravuje aj v rozvojovej ploche č. 2. Na južnom okraji obce sa navrhuje pokračovať vo výstavbe menším obytným súborom v rozsahu rozvojovej plochy č. 9. Územie v ochrannom pásme navrhovanej čistiarny odpadových vôd je potrebné ponechať bez zástavby. Bude mať charakter zeleného izolačného pásu, kde je v nadväznosti na existujúci športový areál prípadne možné situovať aj športovo-rekreačné aktivity pre obyvateľov súboru.

Ďalšie rozvojové plochy, navrhované na výstavbu rodinných domov, sú lokalizované výlučne v existujúcom zastavanom území obce. V prípade rozvojových plôch č. 3, 4, 5, 7, 8 ide o kompletizáciu druhej strany zástavby pozdĺž existujúcich komunikácií. Výstavbou v záhradách však dôjde k zníženiu výmery záhrad, preto sa predpokladá, že na novú výstavbu sa využije maximálne polovica takýchto záhrad. Výhľadovo sa odporúča využiť na výstavbu rodinných domov aj väčšie záhrady na severnom a západnom okraji obce, v hraniciach jej zastavaného územia.

Okrem nových rozvojových plôch bolo v existujúcej obytnej zástavbe identifikovaných 10 voľných prieluk, vhodných na zástavbu. Prieluky sú rozptýlené v jednotlivých uliciach obce.

Pri vymedzení nových rozvojových plôch bol sledovaný zámer zachovať a ďalej podporiť kompaktný pôdorys obce. K tomuto cieľu prispel návrh rozvojovej plochy č. 6 na južnom okraji obce a tiež návrh rozvojových plôch č. 1 a 2 na východnom okraji obce. Koncepčným zámerom bolo organicky začleniť hlavnú dominantu obce (kaplnku) do urbanistickej štruktúry sídla.

Z hľadiska občianskej vybavenosti sa predpokladá, že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu a rozširovať trhovú priestor pre vznik ďalších služieb a zariadení maloobchodu. Nové zariadenia občianskej vybavenosti celooobecného významu hodnotená ÚPD odporúča lokalizovať predovšetkým do centrálnej zóny obce, ktorú vymedzuje v grafickej časti. Toto územie má najväčší

potenciál transformácie na polyfunkčné (zmiešané) územie a súčasne je dobre dostupné pre všetkých obyvateľov obce. Transformácia sa predpokladá hlavne v prípade výrobnoskladových prevádzok - na podnikateľské aktivity v segmente služieb a obchodu.

Nové plochy pre výrobné funkcie nie sú v hodnotenej ÚPD navrhované. Regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu, však umožňujú lokalizáciu drobných remeselných výrobných prevádzok bez rušivých vplyvov aj v rámci obytného územia. Do výrobného územia sa zaraďuje len navrhovaná plocha pre čistiareň odpadových vôd a zberný dvor – v rozsahu rozvojovej plochy č. 10 (na južnom okraji obce pri potoku).

Návrh územného plánu obce Horné Štitáre navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete (vrátane splaškovej kanalizácie), vybudovanie nových miestnych komunikácií a chodníkov, ako aj rekonštrukcia existujúcich ciest a chodníkov a v neposlednom rade aj vybudovanie cyklistických trás.

Riešenie návrhového variantu rešpektuje limity prírodného charakteru - topografické pomery, vodné toky, prvky ÚSES. Taktiež rešpektuje nadradené dopravné vybavenie (cesty II. a III. triedy) a ich ochranné pásma.

Značnú pozornosť venuje hodnotená ÚPD návrhom ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability. Územnoplánovacia dokumentácia neprináša žiadne zámery, ktoré by zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali prírodu a krajinu. Návrhom nových prvkov ÚSES – 5 miestnych biocentier a 2 miestnych biokoridorov dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Navrhované riešenie rešpektuje prioritný biotop európskeho významu Ls1.1 Vrbovo-topoľové nízinné lužné lesy - brehový porast Perkovského potoka v severnej časti katastrálneho územia. Na mieste biotopu, ani v jeho blízkosti sa nenavrhujú žiadne stavebné aktivity. Biotop je súčasťou navrhovaného biocentra miestneho významu MBc Kobyho dolina.

Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov definuje hodnotená ÚPD v záväznej časti súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a indundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obvode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje

pôdorys sídla voči okolitej krajine. Krajinný obraz mierne pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby. Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny, ako aj kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou všetkých nových rozvojových lokalít pre bytovú výstavbu. Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny vplyv na ovzdušie. Navrhované riešenie nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia. Stanovuje podrobné regulatívy pre umiestňovanie prípadných drobných remeselných prevádzok a pre drobných obyvateľov v obytnom území.

Pozitívny vplyv na vodné pomery budú mať navrhované krajinné ekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Priamy pozitívny vplyv na kvalitu podzemnej a povrchovej vody bude mať predovšetkým návrh výstavby splaškovej kanalizácie v celej obci, s čistením odpadových vôd. Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Keďže obec leží vo vrcholovej časti pahorkatiny, zastavané územie obce ani jeho navrhované rozšírenie nie je ohrozované povodňami pri zvýšenom prietoku v Perkovskom potoku ani svahovými vodami zo svahov okolitej pahorkatiny.

Z hľadiska vplyvov na pôdu a horninové prostredie sa realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení eliminuje pôdna erózia. Nepriame vplyvy na pôdu predstavujú predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy, pričom časť z nich je lokalizovaná v zastavanom území obce.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. Do roku 2030 sa predpokladá rast miestnej populácie na 635 obyvateľov, zo súčasnej úrovne 523 obyvateľov. Vzhľadom k pozitívnej migračnej bilancii obce možno tento predpoklad, ako aj návrh nových plôch pre výstavbu rodinných domov, považovať za opodstatnený. V prípade naplnenia predpokladov prírastku obyvateľov dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva obce – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov. Zvýšenie počtu obyvateľov rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu.

Viacere navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov pozdĺž cesty II. a cesty III. triedy v zastavanom území bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Návrh postupnej funkčnej transformácie výrobných a skladových areálov v centre obce na polyfunkčnú

centrálnu zónu obce prinesie zveľadenie prostredia nielen z urbanisticko-architektonického hľadiska, ale i rozšírenie ponuky obchodu a služieb.

Územnoplánovacia dokumentácia nemá priamy vplyv na kultúrno-historické pamiatky a archeologické náleziská. Vytvára však predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva.

Možno teda konštatovať, že územný plán obce Horné Štitáre bude predstavovať základný koncepčný dokument obce s právnou záväznosťou a vynútiteľnosťou. V návrhu záväznej časti riešenia sú definované zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia, ako aj zásady a regulatívy týkajúce sa ochrany životného prostredia a krajiny a ďalších funkčných systémov obce, verejnoprospešné stavby.

Hodnotená dokumentácia je v celom rozsahu v súlade so záväznou časťou Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov č. 1. Súlad s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je dokumentovaný v kapitole 2.2 textovej časti hodnotenej ÚPD.

Z porovnania variantov vyplýva, že návrhový variant (variant „1“) predstavuje oproti nulovému variantu najvýhodnejší variant budúcej realizácie činností a stavieb v hodnotenom území.

Vyhodnotenie splnenia rozsahu hodnotenia a špecifických požiadaviek na hodnotenie

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 zákona. V procese hodnotenia a v jeho výstupe – správe o hodnotení boli naplnené všetky body rozsahu hodnotenia, ktorý určil Okresný úrad Topoľčany, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-TO-OSZP-2016/004209-Ku zo dňa 19. 05. 2016.

V rámci všeobecných podmienok sa požadovalo v správe o hodnotení zabezpečiť rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 k zákonu primerane charakteru a dosahu strategického dokumentu; podrobnejšie sa požadovalo rozpracovať body 1.- 8. časti III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti a časť IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie podľa prílohy č. 5 k zákonu.

Zo stanovísk doručených k oznámeniu nevyplývala potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať konkrétnejšie okruhy otázok súvisiacich so strategickým dokumentom.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP (č. 485/2010/OHPV)

.....

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Použité boli podklady uvedené v kapitole VI., časti C tejto správy o hodnotení.

Kompletná textová a grafická dokumentácia – návrh územného plánu obce Horné Štitáre je pre účely prerokovania zverejnená na internetovej stránke

www.eco-cities.eu/hornestitare

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Horných Štitároch, 09. 10. 2017

Mgr. Martin Fulka, starosta obce

.....

(podpis, pečiatka)